

12.4.4. Sağlık ve tıpla ilgili bazı meseleleri dinî ve ahlaki ölçüler çerçevesinde yorumlar.

1. Hastalık insanın beden ve ruh hâlini olumsuz etkileyen bir durumdur. Tedavi ise bu durumun giderilmesidir. İslam dini hastalıklara yakalanmamak için her türlü tedbiri almayı, hasta olduğunda iyileşmek için çare aramayı tavsiye eder. Tüm çabalara rağmen iyileştirilemeyen hastalıkları metanetle karşılamak, ardında büyük mükâfatların gizli olduğu bir kapıyı açmaktır. Bu konu hakkında Hz. Peygamber şöyle buyurmaktadır: "..."

Bu parça aşağıdaki hadislerden hangisi ile tamamlanırsa bütünlük sağlanmış olur?

- A) "...Öyleyse tedavi olun. Ancak haram olan şeyle tedavi olmayın." (Ebu Dâvud, Tıb, 11)
- B) "...Sevabın çokluğu, belanın büyüklüğüyle beraberdir..." (İbn Mâce, Fiten, 23)
- C) "Şu iki nimet konusunda insanların çoğu aldanmıştır: Sıhhat ve boş vakit." (Buhârî, Rikâk, 1)
- D) "Ey Allah'ın kulları, tedavi olunuz. Çünkü Allah her bir hastalığın şifasını da yaratmıştır." (Tirmizî, Tıb, 24)
- E) "Aç olanı doyurun, hasta olanı ziyaret edin, esiri özgürlüğe kavuşturun." (Buhârî, Merdâ, 4)

2. İslam'a göre insan bedeninin gerek hayatta ve gerekse vefatından sonra dokunulmazlığı vardır. Ancak bu dokunulmazlığın sınırları vardır. Ameliyat olmak gibi gerekli durumlarda bu dokunulmazlık kalabilir. Bununla birlikte kişinin ölümünden sonra cesedinin incelenmesi şeklinde gerçekleşen bir uygulama da vardır. Bu uygulama sayesinde ölüm sebebi anlaşılakta, bulaşıcı hastalıklarla mücadele edilebilmektedir. Gereklilik hâlinde ve zaruret ölçüsünde bu uygulamayı yapmanın caiz olduğu hükümünü açıklanmıştır.

Bu parçada bahsedilen uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Otopsi
- B) Ötenazi
- C) İntihar
- D) Kan bağı
- E) Organ nakli

3. Sözlükte kolay ölüm, hızlı ölüm gibi anlamlara gelen bu uygulama terim olarak, tıbben tedavisi olmayan ve sürekli acı veren bir hastalığa yakalanmış kimse-nin hayatına kendisinin ya da hukuki temsilcisinin izni ile son verilmesidir. Hastanın yaşamına kasıtlı olarak son vermek demektir. Bugün ülkemizde yasak olan bu uygulamanın dinen haram ve hatta cinayet olduğu konusunda İslam âlimleri hemfikir olmuşlardır. Çünkü İslam dininde ölüm hakkı değil yaşama hakkı vardır. Bu uygulama, kişinin hakkı olmayan bir şeyi talep etmesidir.

Bu parçada bahsedilen uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Organ nakli
- B) Otopsi
- C) Ötenazi
- D) Kan bağı
- E) İntihar

4. Hastalıklara çare aramak hem fitri hem dinî bir gerekliliktir. Günümüzde sorulan sorulardan biri de yenilmesi içilmesi haram olan maddelerin tedavi amaçlı kullanımıdır. İslam bilginleri, uzman ve dine bağlı bir doktorun hayati tehlike arz eden bir hastalığın şifasının ancak bu maddeler olduğunu ve başka seçeneğin olmadığını bildirmesi hâlinde kullanımını caiz görmüşlerdir.

Bu parçadan aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Et yemek isteyen kimse domuz eti yiyerek karnını doyurabilir.
- B) Başa gelen bir deritten dolayı içki içerek sıkıntılardan uzaklaşılır.
- C) Zaruret halinde karnımızı tam doyurmak için kendi kendine ölen bir hayvan yenilebilir.
- D) Açlık durumunda ölmek için leşten bir parça yemekte bir sakınca yoktur.
- E) Diş ağrısını içki içerek dindirerek tedavi etmekte bir sorun yoktur.



5. Hayat, Allah'ın kullarına bahşettiği, korunmasını emrettiği bir emanettir. Ayet ve hadislerde canı korumak büyük bir değer olarak vurgulanmıştır. İnsana bahşedilen her nimet gibi en önemli emanet olan canın, Allah'ın takdiri dışında insanın kendi müdahalesi ile sonlandırılması yasaklanmıştır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu parçayı destekler nitelikte değildir?

A) "Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin; ancak karşılıklı rızanıza dayanan ticaret böyle değildir ve kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir." (Nisâ suresi, 29. ayet)

B) "Allah yolunda harcama yapın; kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. İyilik edin, kuşkusuz Allah iyilik edenleri sever." (Bakara suresi, 195. ayet)

C) "...Bir cana kıymaya veya yeryüzünde fesat çıkarmaya karşılık olması dışında, kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur..." (Mâide suresi, 32. ayet)

D) "...Haklı bir sebep olmadıkça Allah'ın yasakladığı cana kıymayın. İşte bunları Allah size emretti; umulur ki düşünüp anlarsınız." (En'âm suresi, 151. ayet)

E) "Allah buyurmuştu ki: 'Ey İsa! Ben seni vefat ettireceğim, seni katıma yükselteceğim, seni o inkârcılardan arındıracağım!'" (Â-i İmrân suresi, 55. ayet)

6. Günümüzde organ nakli, bazı hastalıkların tedavisinde tek çaredir. Organı veren ve alan iki tarafın da insan olması ve insan organı üzerinde tasarruf yapılmasını gerektirmesi sebebiyle konu tıbbın dışında din, hukuk ve ahlak alanlarını da ilgilendirmektedir. Kur'an ve sünnet, gerekli gördüğü bazı konularda ayrıntılı hükümler koymakla birlikte, her olay hakkında ayrıntıya inmeyip bütün dönemlerde ortaya çıkabilecek problemler için genel ilke ve kurallar bildirmekle yetinmiştir. Günümüz İslam bilgileri ve fetva kuruluşları, tedavi maksatlı organ naklinin bazı şartlarla caiz olduğunu açıklamışlardır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi caiz olan uygulamalara örnek değildir?

A) Organ naklinin zaruret olduğu konusunda güçlü kanaatin bulunması durumunda

B) Organı alınacak kimsenin kendisinin veya kanuni temsilcisinin izninin olması hâlinde

C) Kalp gibi organların canlı bir insandan bir başkasına nakli durumunda

D) Organ naklinin olumlu sonuç vereceği konusunda güçlü kanaatin bulunması durumunda

E) Dinen aranan şartların gerçekleşmiş olması ve organın satımı konusu yapılmaması durumunda